

Nacka kommun
registrator@nacka.se

Beslut
Datum 2024-05-13
Dnr 2023:4910
Sida **1 (16)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Eklidens skola i Nacka
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Eklidens skola avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning*, *i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Eklidens skola i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver under ledning av rektorn utveckla arbetet med att planera för och ge elever ett individanpassat stöd i undervisningen.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **13 november 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Eklidens skola i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Förutsägbarhet, flexibilitet, struktur och variation

Granskningen visar att undervisningen är utformad utifrån en tydlig struktur som möter elevernas behov av såväl förutsägbarhet som flexibilitet. Av inkommen dokumentation samt av intervjuer med personal och elever framgår att den särskilda undervisningsgruppen är uppdelad i två grupper med en lärare och två resurspersonal i varje grupp. Grupperna har var sitt klassrum med ett grupprum emellan. Det finns en, för grupperna, gemensam struktur som utgår från ett gemensamt schema. Varje morgon inleds med en gemensam tid i de två grupperna då personalen informerar och förbereder eleverna inför dagen. Samtidigt framgår att det görs individuella anpassningar inom ramen för schemat genom att eleverna från de två grupperna blandas i olika ämnen samt att elever får undervisning i mindre grupper eller i andra klasser på skolan. Av observationer och intervjuer med personal och elever framgår också att det finns en tydlig struktur inom ramen för varje lektion. Det finns en gemensam lektionsstruktur på skolan och även om alla lärare inte gör på samma sätt så arbetar de föra att skapa igenkänning och förutsägbarhet inom sina respektive ämnen. Lektionerna inleds med att läraren och resurspersonalen klargör lektionens innehåll, arbetssätt och vad som förväntas av eleverna, både muntligt och genom att skriva upp på tavlan. Lärarna knyter också an lektionsinnehållet till tidigare och kommande lektioner. Personalen är medveten om vikten av att eleverna vet vad som

ska hända och arbetar därför aktivt med att förbereda och informera eleverna om vad de ska göra. Rektorn berättar också att lärarna skapar trygghet och förutsägbarhet genom att informera vårdnadshavare om vad som händer i skolan, både genom personlig kontakt och genom veckobrev.

Av intervjuer med lärare, resurspersonal och elever framgår att det finns utrymme för flexibilitet inom den grundstruktur som undervisningen bygger på. Av intervjuer med lärare och resurspersonal framgår att de ändrar och anpassar undervisningen utifrån elevers dagsform och behov. Till exempel genom att anpassa grupperingar och placeringar i eller utanför klassrummet. Det finns också möjlighet till flexibla lösningar för olika uppgifter utifrån elevers förutsättningar och dagsform så som att anpassa mängden skriven text en elev ska producera. Av både observationer och intervjuer med personal framgår att resurspersonalen tar ett aktivt ansvar i arbetet med att tolka signaler och komma fram till flexibla lösningar utifrån elevernas olika behov. Under observationer framgår att resurspersonal och lärare har en dialog om hur det fungerar för olika elever och vilka eventuella justeringar som behövs för att arbetet ska fungera för olika elever. Vidare framgår också att det finns en flexibilitet genom att lärarna placerar eleverna i olika grupperingar utifrån elevernas individuella förutsättningar och behov. Lärarna beskriver att de i detta arbete tar hänsyn till såväl elevers kognitiva som sociala förutsättningar och behov.

Granskningen visar vidare att undervisningen omfattar en variation av olika arbetsuppgifter och arbetssätt. Av intervju med lärare framgår att många elever vill arbeta på samma sätt hela tiden men lärarna utmanar eleverna genom att skapa en variation i arbetssätt. Till stor del beskriver lärarna att de kan arbeta med variation på samma sätt som de gör med övriga klasser på skolan. Lektionerna består av olika moment, som gemensamma genomgångar och arbete i grupp eller enskilt. Det finns också en variation av mer teoretiska arbetssätt och uppgifter liksom laborativa och skapande övningar. Lärarna använder till exempel film och digitala presentationer samt rollspel i undervisningen. Elever kan också redovisa sina kunskaper på olika sätt.

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att lärarna arbetar aktivt för att ge eleverna stöd men att stödet inte alltid är anpassat efter elevernas individuella behov och förutsättningar. Av intervjuer med lärare framgår att det finns en struktur för att lärarna ska få kännedom om elevernas behov av stöd i olika situationer. Detta sker genom planerade möten i början av och under terminen men också löpande i vardagen genom veckovisa möten och spontana samtal. Vidare framgår att information om elevers stödbehov

samt för eleven anpassade arbetssätt finns dokumenterade i elevers individuella studieplaner samt åtgärdsprogram. Lärarna arbetar även för att bygga goda relationer med eleverna då detta beskrivs vara en förutsättning för att kunna ge ett individanpassat stöd. Lärare och resurspersonal samverkar också för att tolka signaler från elever och ge elever ett anpassat stöd i undervisningen. Samtidigt framgår av intervjuer med personal och elever att all personal inte känner till elevers behov av stöd och beslutade anpassningar. Då det skett förändringar bland undervisande personal är lärarnas kännedom om eleverna och deras relationer fortfarande begränsad. Av observationer framgår att lärarna och resurspersonalen arbetar aktivt under lektioner för att tolka signaler och ge elever stöd i stunden. De för samtal med elever och ger eleverna alternativa tillvägagångssätt för att lösa uppgifter. Trots detta framgår av intervjuer med elever och resurspersonal att det inte alltid finns tillgång till ett planerat stöd för eleverna och att stödet till stor del utgörs av stödjande samtal och hjälp med att lösa uppgifter i stunden. Av intervjuer med elever och resurspersonal framgår att det delvis saknas en förståelse för de enskilda elevernas behov samt att det saknas strategier och i förväg planerade anpassningar för elever. Detta leder enligt de intervjuade till att det för vissa elever är svårt att komma igång och bibehålla sitt engagemang.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver under ledning av rektorn utveckla arbetet med att planera för och ge elever ett individanpassat stöd i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det stöd eleverna får till stor del är begränsat till sådant stöd som lärarna och resurspersonalen kan ge i stunden och inte omfattar strategier och individuella anpassningar som kräver förberedelse och en god kännedom om elevernas förutsättningar. Det finns förvisso strukturer för att sprida information om elevernas förutsättningar och behov av anpassningar men det framgår samtidigt att alla lärare inte känner till elevers förutsättningar och behov av stöd och anpassar undervisningen utifrån detta. Då det skett förändringar bland undervisande personal saknas delvis kännedom om eleverna och förtroendefulla relationer mellan elever och lärare. På grund av detta och uteblivet planerat stöd har resurspersonal och lärare fått kompensera genom att hitta individuella lösningar i stunden.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen tillsammans med resurspersonal och personal med specialpedagogisk kompetens diskuterar hur de kan öka

kunskapen om de enskilda elevernas behov samt planera och genomföra för ett individanpassat stöd utifrån detta. Det är av vikt att i diskussionen även behandla hur lärarna redan i planeringen av undervisningen kan ta med individanpassningar för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen utan personalens direkta stöd. Det är även viktigt att både lärare och resurspersonal som arbetar i de två grupperna deltar i diskussionen då de har olika mycket kännedom om eleverna och därmed kan hjälpas åt att komma fram till ett adekvat och individanpassat stöd.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att lärare på olika sätt och med regelbundenhet förmedlar och tydliggör syftet med undervisningen och olika arbetsmoment. Det framgår av intervjuer med elever och lärare att lärarna tydliggör för eleverna såväl kopplingen till betyg och den praktiska nyttan de kan ha av kunskaperna de utvecklar. Av intervjuer med lärare framgår att de förklarar för eleverna vad de ska lära sig och varför likväl som hur de ska arbeta. De informerar eleverna om detta i början av arbetsområden och återkommer till det under arbetets gång. Lärarna har olika strategier för att informationen om syfte och mål inte ska skapa stress hos eleverna. Till exempel genom att bryta ned innehållet i de olika ämnena och tydliggöra vad det är eleverna ska träna på snarare än att beskriva vad de måste kunna.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att lärarna till viss del anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt för att möta elevers individuella behov av stimulans och utmaning. Utöver att lärarna får information om elevers kunskaper och förutsättningar vid möten så finns också information om anpassningar och lämpliga arbetssätt i elevernas individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Utifrån detta samt de kontinuerliga uppföljningar som lärarna gör planerar de för den fortsatta undervisningen. Till exempel genom nivåanpassade läromedel och arbetsmaterial. Lärarna använder enklare material för dem som behöver det men ger också elever utmaningar genom att erbjuda mer avancerat material och utvecklade uppgifter. Även om eleverna beskriver att de uppfattar att ämnesinnehållet anpassas utifrån deras förutsättningar och är på en lagom svår nivå framgår att undervisningens genomförande och arbetssätt inte i samma utsträckning anpassas utifrån elevernas förutsättningar. Eleverna berättar att de tidvis upplever undervisningen stressig och att alla lärare inte anpassar tempot i undervisningen utifrån deras behov.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet, men vill i sammanhanget framhålla vikten av att arbetssätt och tempo anpassas till respektive elevs förutsättningar och behov.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Höga förväntningar, självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med lärarna och resurspersonalen framgår att lärarna därför planerar och genomför undervisningen på ett sätt som ska ge eleverna förutsättningar att lyckas. För att bidra till ökad motivation och självförtroende utgår lärarna från sådant de vet att eleverna redan kan och som intresserar dem i undervisningen. För att ytterligare bidra till att stärka elevernas självförtroende och motivera eleverna att ta sig an nya utmaningar pratar lärarna med eleverna om uppgifter och övningar de lyckats med tidigare och i andra ämnen. Personalen skapar en trygg miljö med förtroendefulla relationer och tillit så att eleverna ska våga arbeta och tro på sig själv. Detta gör de bland annat genom att ge eleverna beröm och uppmuntrande kommentarer samt genom att det finns en förutsägbarhet i lokaler, planering och den personal som eleverna träffar.

Granskningen visar att lärarna och resurspersonalen förmedlar höga förväntningar på eleverna. Av intervju med lärare och elever framgår att lärarna är uppmuntrande och förmedlar att de tror på eleverna och vilka prestationer de förväntar sig att eleverna ska klara. Lärarnas förväntningar syns också genom att eleverna förväntas arbeta med åldersadekvat innehåll om än på olika sätt. Lärarna justerar arbetssätt och det stöd eleverna får för att nå målen snarare än att sänka kraven på eleverna. Av intervju med rektorn framgår också att det sätt som verksamheten är organiserad förmedlar höga förväntningar på eleverna. Detta genom att undervisningen bedrivs utifrån samma struktur och mål som övrig undervisning på skolan. Undervisningen planeras också för att det ska vara behöriga lärare som ansvarar för och genomför undervisningen. Rektorn beskriver att syftet med detta är att eleverna på så sätt ska ges förutsättningar att så snart som möjligt kunna integreras i ordinarie klasser på skolan.

Reflektion och medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att lärarna regelbundet ger eleverna möjlighet att reflektera över och diskutera olika frågeställningar. Av intervjuer med elever, lärare och av observationer framgår att lärarna ger eleverna

möjlighet till detta både genom planerade övningar och spontant. Lärarna använder olika strategier för att skapa förutsättningar för eleverna att kunna delta i diskussioner. Till exempel genom att låta eleverna diskutera frågor i par med klasskamrater som de är trygga med men också genom rollspel då det kan göra det enklare för eleverna att våga uttrycka sig. För att uppmuntra eleverna att våga uttrycka sig arbetar lärarna för att skapa ett öppet samtalsklimat genom att till exempel låta eleverna svara vad de tror även då de inte vet det rätta svaret. Eleverna berättar att de får diskutera frågor som de kan ha olika uppfattning och åsikter om och av observerade lektioner framgår att lärarna i diskussioner låter eleverna ge förslag på olika tänkbara svar på frågor.

Granskningen visar att lärarna ger eleverna stöd i att bli medvetna om sina förmågor, sin kunskapsutveckling och sitt eget lärande. Av intervjuer med personalen framgår att lärarna visar eleverna på hur deras resultat ser ut i jämförelse med tidigare resultat i syfte att tydliggöra deras progression. Lärarna gör detta kontinuerligt i undervisningen men även vid utvecklingssamtal. Vidare framgår att lärarna är öppna med och diskuterar vilka utmaningar eleverna har för att eleverna ska bli medvetna om vad de behöver arbeta med och utveckla. De är också noga med att peka på elevers styrkor och hur eleverna har utvecklats. Som en del i att visa eleverna på deras styrkor och att ge eleverna möjlighet att lära på olika sätt låter lärare också elever instruera och hjälpa varandra i undervisningen. De återkopplar till sådant eleverna tyckt varit svårt tidigare och uppmuntrar eleverna att använda samma metoder för att utveckla kunskaper inom andra områden. Lärarna beskriver också att de använder olika arbetssätt för att eleverna ska få möjlighet att lära på olika sätt.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att lärare involverar eleverna i undervisningens utformning genom att på olika sätt efterfråga elevers uppfattningar om skolarbetet. Av intervjuer med personal och elever framgår att lärarna aktivt efterfrågar elevernas åsikter om både arbetssätt och innehåll i undervisningen. Detta görs till exempel genom att lärarna efter en övning eller ett arbetsområde frågar eleverna vad de tyckt om arbetet. Elevernas åsikter fångas också upp av lärare och resurspersoner löpande genom att de tolkar elevers reaktioner och ställer frågor till eleverna utifrån det. Eleverna beskriver också att de kan framföra sina åsikter om

undervisningen spontant. Vidare framgår av intervjuer med lärare, resurspersonal och elever att lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas synpunkter. De kan också anpassa undervisningen utifrån sådant de vet att eleverna är intresserade av. Till exempel genom att elever får välja vad de vill skriva om eller att de kan få välja mellan olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom delområdet.

På Skolinspektionens vägnar

 Anna Sundman Marknäs Daniel Nilsson

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

Föredragande

Signerat av: Daniel Nilsson

I handläggningen av ärendet har även Lena Knutsson deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med 6 elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt 4 lärare som undervisar i gruppen och 2 resurspersoner. Vidare har en lärare med specialpedagogisk utbildning och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer i de naturorienterande ämnena samt ämnet matematik, genomförts under sammantaget 100 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Eklidens skolas särskilda undervisningsgrupp den 11 april 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 12 april 2024. Besöket genomfördes av utredarna Daniel Nilsson och Lena Knutsson.

Eklidens skola som ligger i Nacka kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 7-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 19 elever som får delar av eller hela sin undervisning i särskild undervisningsgrupp. I gruppen undervisar främst två lärare varav en också är speciallärare. Härtill bedriver ämneslärare undervisning i gruppen.